

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za 6 mjeseci K 6. — Za Sibenik na godinu donasnjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i unaprijed u Sibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para petiti redak ili po pogodbi. — Priobrena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po petiti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Malo pogleda u budućnost.

U svim našim dosadašnjim člancima, kojima smo prikazivali i zagovarali potrebu okupljanja svih naših narodnih sila, da se kao narod uzmognemo oduprijeti vanjskim, a i unutarnjim neprijateljima, vodila nas je poglavito skrb za obezbjeđenjem bolje narodne budućnosti. Shvaćamo vrlo dobro teški položaj našeg naroda u zapletu u razpletu međunarodnih prilika i neprilika, shvaćamo njegov položaj obzirom na narode i na vlade, koje ga drže u pocepkanosti i u podređenosti, pa iz tog shvaćanja dolazimo i dolazit ćemo uvijek do jednog i jedinog zaključka, da našem narodu nema budućnosti bez složna, jednodušna rada u svim glavnim pitanjima što se odnose na njegovo osebjuno narodno bivstvo, na sačuvanje narodnog života i svih njegovih obilježja.

Događaji zadnjih dana u diplomatskom svijetu učvrstile habsburškoj monarkiji prestiž te su za nas, kao narod, od neodoljivih posljedica. Neosporno je, da je njemačko-austrijski savez bio ovog puta pobjednik. To u jedan glas ponosno iziču sve novine i u Beču i u Berlinu. A treba znati, da je ta pobjeda za Njemačku bila vrlo jeftina i da će je ona znati vrlo dobro u svoju korist izrabiti. Austrija će joj biti silno udvorna.

Da ugoditi Njemačkoj, a dakako i sebi, ona će poduzimati sve moguće, da monarkiji podrži njemački značaj; narodima, koji u njoj nisu privilegovani, davat će toliko ustavnih mrvica, koliko je nužno, da se među sobom prepiru i da je ne priče u glavnoj njezinoj raboti. Slavenici jezici po njejoj osnovi ne će nikad biti izjednačeni u javnoj upravi sa gospodujućim njemačkim jezikom.

Ovakvo će se očituati najvrijemije udvornost i harnost Austrije prema Njemačkoj, a nenjemački i nemađarski narodi imati će što da kušaju, kao što su već kušali dosta toga, dok Austrija nije još bila ovako smionu u podržavanju njemačkog življa. Drang nach Süden i nach Osten pojavit će se u svojoj svojoj snazi. Kako se vidi, idemo u susret sve to težoj budućnosti, pa ako u nas ne bude razbora, međusobne ljubavi, a nada sve ljubavi za zajednicu nam domovinu Hrvatsku, ova će doživjeti užasno crne dane, a njezini bolji sinovi doći će do još nevidjenih kušnja, jer kad se uzurpator nadje na vrhuncu svoje moći, tad on nesmiljeno bije svakoga, koji se i najmanje na ni nekasi.

Nemojmo se varati, uzdati se u kojejakove nenadane događaje, čekati da nam budućnost donese bolja vremena, nadati se da će jednom ili drugom našem susjedu na doći kritični časovi, pa da će nas poduprijeti, — sve su to tašte iluzije, koje nam samo mogu da škode. Pred razvojem činjenica, koje su kao takove vrlo jasne svakome tko zdravo vidi, nama ne preostaje drugo, nego uzdati se u svoje vlastite snage, koje su dakako slabe, dok su ovako podijeljene kao što su danas, ali koje su jake, tako jake, da mogu biti i odlučne, kad se slože i kad teže za onim vrhovnim narodno-političkim ciljem, koji nalazi svoj izraz u slobodi i jedinstvu naroda.

Narodna je sloga uvijek pobjedila ili nije dopustila, da nad narodom vladaju tuđinski uplivi. Netom te sloge nema, tuđinski uplivi i tuđinski mešetari nalaze polja u narodu, da rađe u svoje svrhe. To smo mi već dobro doživjeli, a doživljujemo najviše upravo dandanas. Zar bi misao o okupu svih naših narodnih sila bila naišla na tolike poteškoće, da nisu u dugo doba naše nesloge plaćenici i mešetari posijali toliko toga otrovnog sjemena u našu narodnu njivu?

A da će ga sijati i nadalje o tom ne ima sumnje; sijat će ga pače na pune pregršti, jer će im nastupiti zgodnije doba i zgodnije prilike upravo radi okolnosti, koje smo gore napomenuli i koje će nastati usljed zadnjih događaja.

I tako će to ići napred, a mi? Zar ćemo dalje stajati prema svemu tomu skrštenih ruku

i zar ćemo te skrštene ruke samo onda trgnuti, kad nas neprijatelj preko trećih ili četvrtih svojih sluga najera u međusobni, bratoubilački boj, kako je to dosad znao više puta s uspjehom učiniti? Zar ćemo i dalje skrštenih ruku gledati u budućnosti i prelaziti preko svih događaja ravnodušni, a osjetljivi samo međusobom jedan proti drugome radi sićušnosti? Zar ćemo i dalje dopuštati da nas se svedjerno izrabljuju, da nas se tlači, ponizuje, da nas se napokon vara, kao što nas je vladala vara u vječnom riešavanju jezičnog pitanja u Dalmaciji? Zar ćemo i nadalje gledati kako magjarski panduri po Banovini harače, kako taljanska manjina u Istri gnjavi naš narod, kako Magjar i Niemac složno u Bosni i Hercegovini krče sebi puteve; kako se tamo danonice može njemačke kolonije i kako se tamo radi za ustrajanje magjarske agrarne banke? No, treba li sve to izicati, ponavljati? Ima li kod nas još jednog čovjeka koji bi bio tako tup i glup, te nebi sve to vidio? Pa kad je tako, što je onda ovo, te nas drži u ovakovom nesnosnom antagonizmu; što je ovo, te nam neda, da pružimo jedan drugome ruke ne u ime osobnih koristi, već u ime koristi i sreće zajedničke nam domovine Hrvatske!

To je onaj stari naš žal, ona slabost naša, da ne damo jedan drugome napred, mjesto da svi jednako kročimo k jednome cilju. Ali taj žal donio je toliko tih poniženja, da ga se moramo napokon otrešiti. A tome je baš sada skrajno vrijeme.

Ne okupimo li se sada, ne započemo li odmah raditi, da sloga naroda bude gotova i neporušiva činjenica, mi smo kao narod osuđeni na propadanje. U teškoj budućnosti koja se nama ukazuje, nadoći će bez sumnje novi sporovi, novi sukobi između naroda, koji nad nama gospodare, a mi ne ćemo moći da te sporove i te sukobe njihove upotrebimo u svoju korist. Spomenimo se, da već sada niču pitanja, koja će u buduće dovesti te narode do strašnog kreševa, spomenimo se, da nije daleka ni g. 1917., kad će se među dvjema polama monarhije sklapati nova nagodba. — Ako dotle ne budemo već jaki, oboružani čvrstom, nerazrušivom narodnom slogom, sposobni, da se nametnemo svojim narodnim odporom, onda je naša sudbina za u nedogled zapečena. Budemo li nasuprot složni i spravni, budemo li za to neprestano radili i imali uvijek pred očima dobro naroda i domovine, lako, dapače sigurno da otklonimo od sebe sve nevolje, što nas inače stalno čekaju.

Za to treba već sada da smo na čistu. Nama nema spasa, nego u složnu radu, u okupu svih naših narodnih snaga, u onom smislu, kako je to potakla naša stranka. Akcija trojice pravaša mora da uspije, misao narodnog našeg vjela mora da se oživotvori, jednodušni izstup cijelog našeg naroda mora da uzsliedi. Za to mora da radi iskreno i poštivo svaki sin domovine gdje god on bio bez obzira na sve one sićušnosti, koje su nam do sad bile povodom međusobne zavade, podjarene od dušmana naših, kojima je narodna sloga najveće strašilo.

Na vrijeme smo još. Ne varajmo se i ne dajmo se varati. Tko sam sebi vriedan nije, nije vriedan da ga sunce grije, kaže naš Palmović.

Sloga nas sama može da spasi. Drugog izlaza nema. —dis.—

Vješala bez sudjenja*).

(Odgovora zagrebačkoj „Ustavnosti“).

Na naš protest protiv pretresa tobožnjih velikih izdajnika u Zagrebu, organ sadašnjih tirana u Hrvatskoj i Slavoniji „Ustavnost“ u broju od 27. marta 1909. odgovorila je ovo:

Bezprimjerna drskost kojejakovih dotepe-naca u Zagrebu prigodom veleizdajničkog procesa dobila je mjesta za izražaj u listu evropskoga pustolova Supila, koji u Crkvenici idešava sastanke sa Spaljakovićem.

* Zamoljeni, izvršujući ovaj odgovor narodnih poslanika.

Dr. Aleksander Mitrović i I. F. Lupis bijahu u Zagrebu, da prisustvuju veleizdajničkom procesu. Uporedo s obuzenicima, kao i sa još neobuzenim „Pokretašima“ i Supilom izjavljuju se oni ne toliko proti samom procesu, koliko proti aneksije pak vele: „I zaista, tek su s tamnice počele puniti tobožnjim veleizdajnicima Srbima, a već je na poznati način protiv svih načela pravde i pravičnosti, pokušano da se riješi sudbina naroda u Bosni i Hercegovini“.

Nema primjera ovakovoj drskosti a još manje bi se našao i jedan samo list u svojoj monarhiji, koji bi primio ovako otvoreni protest protiv monarhije, kao što je to primio famozni Supilo, i ljudi a la dr. Mitrović i taj Lupis kova Supilova, o kojima javna politika vodi računa, baš kao što će i historija voditi brigu o svršenom vinogradarskom kurzu g. Supila, baš takovi ljudi usuduju se proglašavati sebe kontrolnim organima jedne monarhije. Ti probisvijeti okupljeni oko Supila smiju da u oči činjenica, dokazanih kod optuženika veleizdajničkih izvale još i ovo: „Podigla se hajka protiv Srba i s razloga, što su oni u Hrvatskoj sviestan elemenat, koji neće da služi tuđinskim zahtjevima“.

Dakle te političke ništarije što se kriju za legima imuniteta, označuju aneksiju Bosne i Hercegovine“ tuđinskim zahtjevima“.

Veliko-srbska propaganda i srbijanske težnje za uskrnućenje Dušanova carstva za te koriste sve je prije, nego tuđinski zahtjev.

Najveća je drskost sadržana u riečima: „Ali što naša javnost nezna i ne vidi: što može da vidi samo onaj, koji čuda i pokore gleda svojim očima, to hoćemo nas dva u malo riječi da kažemo i ispričamo.“ Ta dva, do srži u kostima politički pokvarena individua, koji sačinjavaju sa Supilom jedan trojst, s kojim će prije ili kasnije imati da se zabavi ne samo hrvatska javnost nego još i netko drugi, ta dva bandita dižu se nad svu javnost i oni hoće da budu tumač i odjek narodnih želja i shvaćanja. Ovakvo prodane duše, koje se oduševljavaju tajnim sastancima i još tajnijim dogovorima, stvarajući paklenske osnove protiv habsburške dinastije, lopovskom bezobraznošću delegiraju sebe, da su predstavnici naroda u čijim žilama teče ista veleizdajnička krv, kao i kod obuzenih 53 Srbina. Pa da veleizdajnici nisu ništa drugo učinili nego podpisali ovakav uvodnik „Novoga lista“ pre-malo bi bilo, da ih se sudi sa veleizdajce, tu postoji samo jedno sredstvo, a to je i bez sudjenja vješala“.

Zahvaljujući „Ustavnosti“ što nas je počastila titulama pokvarenihindividua, bandita, prodanih duša, lopovskih bezobraznika itd., itd. primjeriti ćemo odmah u počektu, du se mi ne namjeravamo poslužiti istim uljudnim izrazima, već ćemo neuljudno odbijati prirodnom nam uljudnošću. Istaknuti ćemo samo, kako je „Ustavnost“ izvrnila i ovoga puta, kao što izvrće uvijek kad joj štogod nije po volji.

Prije svega nije istina, da je „Riečki Novi list“ jedini donio naš protest. Najprije donio ga je ljubljanski „Slovenski Narod“. Poslie toga donijele su ga sve česke, hrvatske i srpske novine, koje mogu i koje hoće da budu neodvisne. Tko je promilivije pročitao nas protest doći će do uvjerenja, kako su neosnovane i izvrnute i ostale tvrdnje „Ustavnosti“, koja, ne imajući boljih dokaza, hoće u tamnoj svjetlosti da prikaže naše riječi.

Mi smo naravno banditi, lopovi i samozvani predstavnici naroda, jer su pošteni ljudi i pravi predstavnici naroda ljudi, koji se kupe oko „Ustavnosti“ i koji njoj zapovjedaju. Mi smo lopovi, banditi i drugo, čiji su djedovi potocima proljevali svoju krv, da baš habsburšku monarhiju sačuavaju od tuđe najezde, dok su pošteni ljudi i pravi predstavnici naroda oni, koji zapovjedaju „Ustavnosti“ i čiji su djedovi davili i gnjavili ovaj narod ili čak prodavali kožu u Hamburgu. Mi smo takvi, a pravi su stupovi monarhije ljudi oko „Ustavnosti“, koji bi isto tako pisali protiv monarhije kao

što sada pišu za nju, samo kada bi bili bolje — plaćeni. Sve je pitanje cijene. Takvi ljudi hoće da spašavaju i utvrđuju našu monarhiju kršenjem i gaženjem ustava, proganjanjem naroda, stvaranjem procesa proti tobožnjim velikim izdajnicima i drugim najgorim zloupotrebama, a to sve pod vidom vjernosti dinastiji. Dok su naši djedovi krvlju i kostima svojim dokazivali svoju vjernost, oni su udobno živjeli zločinačkim drljanjem iza jasalna narodne muke a pod nezastuženom zaštitom bajuneta.

I baš sada, kad veliki dio naroda u Banovini ne vjeruje današnjim gromovnicima u Zagrebu i Budimpešti: kad simpatije sa progonećim i mučenim Srbima, te ih smatra narodnim mučenicima a ne velikim izdajnicima; kad siromašna ali poštena Dalmacija misli o tobožnjim velikim izdajnicima onako, kako smo mi progovorili u našem protestu — Hrvati i Srbi djelom pokazuju šta su i kakvi su. Hrvati i Srbi ne kriju svoju kožu u daljini, nego su uvijek bili a i sada su na dohvatu zrna, bajuneta i — vješala.

Ljudi koji nas nazivlju banditima i velikim izdajnicima, najgori su zlotvor monarhije i dinastije. Oni na najpodozriviji način na zlo upotrebljavaju i ime Preuzvišenog vladara, jer samo na taj način mogu haračiti po Hrvatskoj bez narodne kontrole a u službi tuđe i ugnjetavačke politike. Da to njihovo ponašanje bude dulje i koristnije lično po njih nastoje prikazati velikim izdajnicima sve, koji nisu s njima nego protiv njih. Oni naprotiv nama dovikuju da smo mi veliki izdajnici, jer ne odobravamo današnji rad u Hrvatskoj, jer znamo kako, zašto i u koju je svrhu postao proces velikih izdajnika, jer otvoreno i bez zavora protestujemo, što politiku stanovnih ljudi treba da plaća nečuvanim progonsvima naš narod ni kriv ni dužan.

Pustite strašne sliedžije narod u miru. Ne priječite mu da slobodno i otvoreno govori svom vladavcu onako, kako misli i osjeća. Ne stvarajte izmišljenih procesa na teret naroda, koji to nije zaslužio. Povratite se u vaše prijašnje duplje i pećine — pa će da bude što je i prije bilo. Dok toga ne bude, srbska i hrvatska majka radjati će i nadalje velike izdajnike, kakva smo nas dva, koji se ne boje vaših vješala bez sudjenja.

Dr. A. Mitrović
srbski poslanik
na dalmatinskom saboru.

J. F. Lupis
hrvatski poslanik

Magjari pred krizom.

Ukrсни članak Kossuthov vrlo je pesimističan, Kossuth navješćuje krizu u Ugarskoj, on navješćuje demisiju kabineta i razlaz magjarske koalice. U tomu članku Kossuth jadikuje, što još nije provedena izborna reforma. Uzpoređuje nadalje odnošaje u Austriji sa onim u Ugarskoj; dok su naime sve stranke u carevinskom vjeću složne, kada se radi o sporu sa Ugarskom, naprotiv u Ugarskoj, kada bi se imalo jedinstveno izstupiti proti Austriji, sve stranke su nesložne, svaka nateže na svoju. Pa koje čudo onda, ako moramo podići u svojim zahtjevima, žalostno nadodaje Kossuth. Interesantno je, da se u ovom članku Kossuth nikako ne izjavljuju ni za samostalnu banku niti proti njoj. On mudro šuti.

Osim Kossutha najavljuje krizu i „Pester Lloyd“. Kriza je u Ugarskoj postala neizbježiva, ona je aktalna, već je u toku. Kriza ovaj mjesec se dapače mora i riješiti u bilo kojim prave. Zastupništva se kuća sastaje na 26. o. mj. tada će već naći demisionirani kabinet. Dok se kriza ne riješi, odgoditi će se sjednice zastupničke kuće. Jedno je svakako sigurno, da će se povratiti stari liberali, makar u fužiji sa ustavnim strankom.

Poslie demisije vlada prva će važna stvar biti, da neodvisna stranka stvori odluku o svojoj daljnjoj politici. Ta će se odluka stvoriti u jednoj stranačkoj konferenciji. Ova konferencija neodvisne stranke biti će odlučna po daljnji razvoj događaja u Ugarskoj. O njoj zavisi čitavi

razplet krize. Svakako nije za očekivati jedno-
dušni zaključak u nijekom pravcu. Prama raz-
nim mišljenjima koja će izbiti na toj konferenciji
na javu, nastali će i razne eventualnosti, s ko-
jima se mora ozbiljno računati.

Ove eventualnosti mogu se skupiti u tri
glavna slučaja. Prvi bi i najpovoljniji slučaj bio,
kada bi se velika većina neodvisne stranke sa
Kossuthom i Apponyjem na čelu odlučila da i
nadalje oстане na vlasti. U tom bi slučaju jedno
20 do 30 pristasa Justhovich s njim na čelu prešlo
u opoziciju, a neodvisna stranka sa ustavnim
strankom u koju bi stupili i stari liberali, sačin-
javala bi novu većinu u parlamentu. Wekerle
bi po svojoj prilici opet ostao na čelu kabineta
a članovi bi gotovo ostali isti. U tom bi se
slučaju kriza bez velikih promjena i bez mnogo
vike riešila.

Druga eventualnost bi nastupila, kada bi
se veliki dio neodvisne stranke jedno 60 do
100 članova izjavio za borbu i prešao u opo-
ziciju, no ipak kada bi se većina izjavila za
vlast i za fuziju, tada bi u parlamentu nastala
žestoka borba, ali se misli, da bi se ipak prošlo
bez novih izbora. U tom bi slučaju nastale ve-
like promjene u kabinetu, jer Kossuth i Appony
ako bi bili za vladinu politiku, to ipak nebi
ostali u kabinetu i tako na čelu borbe protiv
svojih prijašnjih sumišljenika. Kao šef kabineta
u takovom slučaju označuje se jedino gro And-
rassy, Vladinu većinu sačinjavala bi ustavna
stranka fuzionirana sa starijim liberalima i oni
neodvisnjaci koji bi progutali i samostalnu banku
te se izjavila za dosadanju politiku.

Treća bi eventualnost nastupila kada bi se
čitava neodvisna stranka, ili bar u svojoj veći-
noj većini izjavila za samostalnu banku te bila
pripravna stupiti u borbu. U ovom slučaju ne
bi preostalo ništa drugo, nego raspustiti parla-
ment i pokušati na izborima dobiti novu ve-
ćinu. Ovaj poduhvat se u ozbiljnim političkim
krugovima ne smatra neizvedivim, po nadasve
radi toga, jer Appony i Kossuth ne bi stupili
u opoziciju, već bi radje ostali po strani. Ima
dapače i članova neodvisne stranke, koji izjav-
ljuju, da bi taj poduhvat mogao uspjati.

Koja će pak od ovih triju eventualnosti
nastati, to je teško predvidjeti. No uvaziv te-
žnju Kossuthovu za vlašću, kao i govornički dar
Apponyjev najvjerovatnije je, da će većina ne-
odvisne stranke ostati i nadalje na vlasti a se-
cesija da će biti veoma mala. Justh i njegovi
najintimniji prijatelji stupiti će u borbu za ideale
Lajoša Kossutha, a borbu za te ideale po-
bitat će sin Lajoša Kossutha, Ferenc
Kossuth!

Važna rasuda za ribare.

Medju ribarima, koji su na medji između
dvie občine, dolazi često do prepričaka i pravde,
pak više puta i između dva sela iste občine.

Tako u zadnje doba imali smo u zemlji
jako važno pitanje ribanja tunja između Novi-
gradjana i Jaseničana.

Bilo je pravdanje i Jaseničani su izgubili
pravdu u prvij i drugoj molbi, te su bili osu-
đeni na izplatu troškova od preko 20.000 K.
Kako javlja „H. K.“, pomorska vlada, na
čelu joj famozni Lorini, branila je i davala je
pravo Novigradjanima.

Nu Jaseničani nisu se zadovoljili sa osu-
dom u Zadru, te su se utekli na vrhovno su-
dište i dobili su pravdu proti Novigradjanima.
Po „H. K.“ donosimo izvadak iz ove ra-
sude vrhovnog suda:

„Po jasnim riečima toliko zakona g. 1835.
koliko naredbe g. 1884. ne smije se dakle do-
zvoliti pravo ribanja za morsku milju od obale,

Priručnik za ribara.

Trostrukih stajačice.

Ove su mreže napravljene od jedne guste
i dviju riedkih mreža. Gusta je unutarnja, a
riedke su vanjske. Oko unutarnje mreže mjeri po
strani 20 mm., a kod nekih i 34 cm. Unutarnja
je napravljena od fine tkanine, a zove se napa,
a vanjska od debljega špaga ili druge tkanine,
a zove se popun.

Ova unutarnja mreža ili napa, obučena je
u dvie vanjske, te s toga ih ribari i zovu retji ve-
stite ili trimagiate ili trimacchiate.

Pošto je oko vanjskih mreža ili popuna
odveć široko a unutarnje i nape usko, to se s
ovakvim mrežama može da uhvati ili bolje, da
u njim imbroka i veća riba kao i manje. U nje
se može uhvatiti svaka riba, samo da može odo-
liti tkanina od koje je mreža napravljena. Jer što
se dogodi. Riba kad plovi morskom pučinom,
udara glavom u popun i provuče polovinu tela,
te nastoji da izbjegne pogibelji koja joj prieti.
Zavija repom i riva glavom napred, ali što ona
više nastoji da se izbavi iz nepritike, to više u
nju upada. Napa joj neda napred, a popun se

samo trećim licima, izključivši stanov-
nike obale. Dalje se kaže, da je iz § 2.
navedene naredbe, pomorska vlada radi javnog
interesa „bila ovlaštena da za plaću pristupi
tude ribare, koja je plaća namijenjena da odšteti
pomorske općine za to, što im je zabranjeno,
da dadu ribanje u zakup; ali da pomorska
vlada nije vlastna da pristupi te ribare bez plate
i dodieli trećim licima bez obratnog činjenja
pravo ribanja, koje po zakonu u načelu izklju-
čivo pripada primorskoj občini“.

„Hrvatska Kruna“ nadodaje još ovo: „Ri-
barska Zadruga izvodila je, a pomorska vlada
to tvrdila, da se je pravo ribanja htjelo do-
zvoliti kao izključivo Novigradjanima, a Jase-
ničanima zabraniti, izuzamši Ravanjsku dragu,
ribanje u Jasenice — novigradskim vodama.
Na ovo vrhovni sud umjesto opaza: „Ova se
dozvola dakle ne može smatrati naslovom va-
ljanim, da usnuje izključivo ili neizključivo
pravo ribanja tunje na obali odlomka Jasenice,
pošto a dvojakom smjeru nije bila data u gra-
nicama ovlaštenja, u sad navedenom paragrafu
dozvoljujućoj vlasti“.

Sad je na dnevnom redu pitanje ribanja
u Kornatama, o čem smo mi pisali u našem
listu. Mi se nadamo, da je ova rasuda vrhovnog
suda čista i bistra, te da će Murterini i Be-
tinjani dobiti svoje pravo. Ne želimo samo, da
se opet netko stane oblačiti u zandarsko odijelo,
te u takvoj uniformi stane tući i napadati naše
ljudje, te im parati i sjeći mreže, ko da mu je
to očeva stečevina.

Iz same rasude vrhovnog suda pomorska
vlada ima mnogo toga da nauči, kako svršava
sila, samovolja i protekcija. Čestitamo Jase-
ničanima na pobjedi istine i pravice, a žalimo
one, koji su tudjom krivnjom obtečeni ne
malim parničkim potrošcima. Da je bilo više
razbora, a manje sile, moglo se je biti i bez
ovoga.

Tko je kriv, medju redcima kaže nam ra-
suda vrhovnog suda. Tu nema ni kamenica ni
jastoga.

Pravi moralni krivac morao bi otići odkud
je došao.

Političke vesti.

Sastanak delegacija. U slučaju uspješ-
noga rješavanja krize u Ugarskoj delegacije sa-
stati će se koncem prve polovice mjesec svibnja
ili kasnije oko 20. svibnja ove godine. Iz au-
strijskih službenih krugova javlja se pak, da se
delegacije ne će sastati prije jeseni, jer će de-
legacije imati da vratiju izvanredne kredite.

Preokret u svjetskoj politici. U bečkim
diplomatskim krugovima drže, da će se poslie
ovih uzrskih praznika zbiti znamenite promjene
u svjetskoj međunarodnoj politici. Taj niz pro-
mjena započeti će jedna s Englezkom savezna
vlast na taj način, da otkáže savez. Sve ove
promjene, kako se čini, bit će uperene poglav-
ito protiv Englezke. Kralj Eduard a i njegov
ministar Sir Ed. Grey bili su loše sreće u vo-
đenju politike zadnje dvie godine. Englezka
radi već od duže vremena na tomu, da pro-
izvede u Evropi drugačiju konstelaciju država.
Radila je na sve moguće, dopustive i nedopus-
tive načine, da to proizvede makar i profe-
vanjem krvi, što se u ostalom najbolje može
vidjeti nedavnih dana za balkanske krize. —
Sva je sreća, što je već kulturni svijet dobro
prozeo nečastnu ulogu Englezke, pa se sada
sprema, da s njom jednodno dođe na čistac.

Obnovljenje trojnog saveza. U Berlinu
se potvrđuje vijest, koju je neki dan potvrdio
rinski list „Vita“, da će se doskora obnoviti
trojni savez između habsburške monarkije, Nje-

sve to više oko nje savija. Muči se dok može,
napokon izmoredna sustane, umri se i crkne.

Trostrukih stajačica ima više vrsta. Kod
nas u Dalmaciji najviše je razprostranjena po-
punica ili kako je zovu bombina ili gombina. Du-
žina joj je od 20—30 m., a visina od 1 20 do
2 m. Izvanjske ili popune imaju 30 cm, a nu-
tarnje ili napa samo 4.

U popunu se hvataju po najviše ušate,
škarupni, vrani, spari, kanjci, pici itd.

Puno nalik dalmatinskoj popuni jest tar-
bara koja se rabi po kvvarnerskim otocima.

Crbara ili tremezata puno je nalik na po-
punu samo se razlikuje veličinom, jer svaki ko-
mad je dug 30 m., a visok 6 do 8 m. Širina
očiju u popune iznosi 31 cm., a u nape 5.

Ova se mreža baca na malu dubinu, tako
da olovo leži na dnu, dok šur više puta pliva
povrh mora.

Rabi se po danu kao mreža za zatvor. Lu-
panjem vesalja ili bacanjem kamenja tjera se riba
u nju. S njom se love ponajviše cipili, bran-
cini itd.

Tartarella ili Saltarello jest mreža kvvar-
nerskih otoka. Dulja je nego naša popunica. Duga

mačke i Italije. Obnovljenje će se provesti na
istim temeljima, kao što je i do sada bilo.
Dužnosti saveznih velevlasti također će ostati
nepromijenjene.

Pregovori monarkije sa Srbijom. Srbi-
janska je vlada imenovala bivšeg staro-radikal-
skog ministra financije Paču-a i mladoradikalnog
ministra trgovine Draškovića za delegate, koji
će povesti ovih dana pregovore za trgovački
ugovor s monarkijom.

Abolicija 25. članka berlinskog ugovora.
Pošto su sve velevlasti priznale aneksiju Bosne
i Hercegovine, dobili su austro-ugarski zastup-
nici kod signatarnih vlasti nalog, da i formalno
zatraže, da se ukine članak 25. berlinskog ugo-
vora. To će se pitanje riesti putem jednostavne
izmjene nota.

Tittoni i Bülow. Ministar vanjskih posla
Tittoni prispio je u Mletke i posjetio njemač-
koga državnoga kancelara kneza Bülowa. Kod
toga su susreta razpravljali o zadnjim događaj-
ima na Balkanu, te se manifestirao podpunj
sporazum između obih državnika. Poslie dinera
vratio se ministar Tittoni u Rim. Sveukupna
štampa bavi se tim susretom i o njemu vrlo
simpatično piše. „Tribuna“ naprovit javlja, da
je taj posjet bio tek čin udvornosti, pa da se
o politici kod toga susreta uobće nije ni raz-
pravljalo.

Rusija. U dobro upućenim diplomatskim
krugovima se govora, da će Izvoliski radi
postojećih dispozicija u Petrogradu ostati u
zvanju ministarstva izvanjskih posla do jeseni,
ali onda će svakako odstupati. Za uzrskih
praznika boravio je ministar u Monakovu. Zna-
čljivo je, da se provezao preko Berlina, a da
se nije zadržao u gradu.

Napetost između Njemačke i Rusije.
Dopisnik „Rheinisch-Westphälische Zeitung“ a
u Petrogradu razgovarao je sa Komjakovom o
vanjskoj situaciji. Komjakov da je tome dopi-
sniku izjavio, kako će se napokon balkansko
pitanje ipak svršiti ratom. Što je Rusija morala
popustiti, toga da ona nikada ne će zaboravit.
Odnosaji između Njemačke i Rusije da su
teško uzdrmani. Nitko da u Rusiji nije htjeo
rata. Mak na konac da su potjerale Njemačka
i Austro-Ugarska.

Hrvatsko pitanje. U političkim se ma-
djarskim krugovima uporno tvrdi, da će hrvatska
kriza biti skoro rješena. Pozicija baruna Raucha
da je uzdrmana uslied njegove beznadne po-
litike.

Prekinuće pregovora. Srbska vlada iz-
dala je komunikne o prekinuću pregovora glede
trgovačkih ugovora sa Austrijom. Grof Forgach
dobiti će novih instrukcija glede pogodnosti
srbskoj vladi.

Knjažev govor. Knjaz Nikola držao je
govor pred narodom, pa je naglasio, da se
proti aneksiji ne može ništa učiniti, a Crna
Gora da je bar dobila slobodu na moru. Oko-
lica skadarskog jezera da će se doskora pre-
sušiti.

Bugarsko-srbski ugovor. Ratni ministar
obavjestio je velikog vezira, da su Srbija i
Bugarska sklopile ugovor, prama kojemu Srbiji
je dozvoljen provoz ratnog materijala kroz Bu-
garsku.

Bugarska se sprema na rat. Revolu-
cionarni pokret u Turskoj izazvao je ovdje veliki
dojam. Bugarska hoće da izrabi ovaj momenat
makar pod koju cijenu rata s Turskom. Bu-
garska vlada zamoliti će velevlasti bez pitanja
Turske, da priznaju nezavisnost Bugarske, te
je u tom smislu već poslata instrukcije svojim
poslasticima u Petrogradu i Carigrad. Nije iz-
ključeno, da će Bugarska u najkraćem roku
odrediti mobilizaciju.

je 200 do 300 m. U more se baca okomito, ali
vijugasto i to ponajviše uz samu obalu. S njom
se love obično trlje i cipoli.

U Gradu kod Trsta ponajviše rabe kao
mrežu stajačicu pasaricu ili kako je oni zovu
passarella da palude. Ova je mreža puno manja
i niža od ostalih. S njom se najviše love plonate
ribe, kao što su švoje, škarpine, raže itd.

U kvvarnerskim otocima još rabe barboneru
ili kako oni zovu tarantella, koja najviše služi
za lov trlja i još jednu malu mrežicu, koju po-
najviše rabe za lov glamoča, a zovu je retji per-
guati da sasso.

Pri izradbi mreža popuna, moramo osobito
paziti da šur koji se stavlja na gornju stranu
mreže, a koji je privezan uz merlin kao što i
olovo koje se meće na donjij merlin moraju biti
bez ikakvih grba ili kojekakvih uglova. Olova
moramo staviti toliko, koliko je od potrebe da nam
drži mrežu na dnu t. j. da predobije snagu šura.
Ako olova nije dovoljno, tada mreža ne može
do dna i struja ju vuče kamju u slobodni goni.

Poponice se više puta sašiju jedna uz
drugu tako, da dobijemo jedan posve dugi ko-
mad.

Propast Mladoturaka. Gospodstvo Mla-
doturaka za neko vrijeme je skršeno, jer Kamil-
paša raspolaže sa ogromnom većinom u vojsci.
Mladoturški odbor ipak će nasoro pokušati
da poduzme odlučni udarac proti natražnjačkim
elementima.

**Prekinuće saveza između Englezke i
Japana.** Ovih dana se sa polusulužbenih ja-
panskih strana javlja, da u skoro vrijeme pre-
stoji prekinuće saveza između Japana i En-
glezke, koji je 1905. bio ugovoren na deset
godina. Uzrok je ovomu okretu u japanskoj
politici gospodarska konkurencija Englezke u
Kini i s druge strane nepovjerenje, koje je iz-
zvala ententa između Englezke i Rusije. Japan
još neprestano računa s time, da će Rusija
protiv njega povesti rat. Japanska vlada ne
dugo oklievati s odkazom saveza, samo da
može povesti aktivnu politiku u Aziji. Jedan
uvazheni Japanski diplomat se izjavio, da će
se osim prekinuća spomenutog saveza, Japan
pobrinuti za uređenje vojske i jake mornarice,
koja bi se mogla suprotstaviti silama, koje bi
ustale protiv vrlo mogućeg sveazijskog po-
kreta.

Pokrajinske vesti.

**Konferenca na ministarstvu radi jezič-
nog pitanja.** Oni narodni zastupnici, koji su
sudjelovali nedavnim konferencijama na na-
mjenskištvu radi rješavanja jezičnog pitanja u
Dalmaciji, primili su od N. P. namjestnika Nar-
della sliedeći poziv: „Uslied naloga Nj. Pre-
uzvišenosti g. ministra predsjednika baruna
Bienenhertha, čast mi je pozvati Vaše Gospodstvo,
da izvoli prisustvovati dne 20. travnja o. g.
na 10 sati prije podne konferenciji, koja će se
obdržavati u palači ministarskog vieća „Herren-
gasse 7) u svrhu da se konačno ustanove od-
redbe glede uređenja jezičnog pitanja u Dal-
maciji“. Ovoj konferenciji imali bi dakle učes-
tovati iz Dalmacije narodni zastupnici: Baljak,
Biankini, Ivčević, Krekić, Prodan i Zilotti, te
N. P. namjestnik Nardelli. Se son rose...“

**Hrvatski parobrodar. društvo u Senju
i „Jadran“ u Spljetu.** Uprava hrvatskog pa-
robrodarskog društva (na dionice) u Senju ob-
javljuje, da je društvo stupilo u izravnu svezu
sa hrvatskim parobrodarskim društvom „Jadran“
u Spljetu, te upozoruje svoje prijatelje, da robu,
koja dolazi iz Dalmacije ili Trsta za hrvatske
luke ili obratno kraju izravnom teretnicom sa
spomenutim društvom, pošto su za prevoznu
ustanovljene vrlo umjerene cene. Upozoruje
riečke trgovce i odpremnike, kao što ličke
i karlobačke trgovce, da će u Karlobag, čim se
sakupi dostatno robe, istu prevesti izvanrednom
prugom.

**U obćinsku štedionicu u Biogradu pri
moru uloženo je od početka nje osnutka, od
3. kolovoza lani, sto hiljada kruna.**

**Bezposličjenje pekarskih radnika u Splitu
traje.** Uvjeravaju nas, da najviše ovog puta
štrajkuju, da prislie gospodare, neka pocine
kruh.

Iz hrvatskih zemalja.

Prokret u procesu? Prve su peštanske
novine doniele vijesti i članke da se radi o
aboliciji procesa protiv obtuženih Srba i da se
dapače proces mora abolirati, jer da nije do-
kazano ništa, i da će se proces izvrći u eu-
ropski skandal za Ugarsku. Ovu su viesti pre-
niele na to skoro sve austrijske i neke vanjske
novine, a proširena je po ugarskom dopisnom
uredju, dakle proširena polusulužbeno. O aboliciji
donosi iz Pešte i novosadska „Zastava“. Tu

Pošto se popone bacaju na dno, to i riba,
koja se u njih uvuće izložena je raznim pogib-
bejima.

Budući su ove mreže puno veće od srdelara
i bugvara, to riba koja u nju zapadne, biva još
živa napadnuta od sijaset neprijatelja, a najskoli
od morskih ježa, vrpelja, raka, koji znadu zaletiti
se iz velike daljine, te više puta još napasti živu
ribu, sisajuć njzinu unutarnjost tako vješto, da
ne ostaje drugo do samoga kostura.

Da se ovo ne dogodi, mora da mreže od
imbroka, ako smo ih bacili u večer, dolazimo
jutro, malo kasnije od zapada sunca.

Popone i bugvare mogu se podagati i po
danu i u njih možemo uhvatiti svaku ribu, koja
mjenja svagdanu svoje boravište. S prvima se
pocinice ribaju spari, trilje, arbori, glamoči itd.
a sa drugima, cipali lokarde, ožade, salpe itd.

Osim mreže, koje smo gore spomenuli, za
ribanje po danu rabi se još obrac ili kako ga
njeki zovu „brazara“. Po svojoj Dalmaciji ne pravi
se ova vrst mreža jednako. Ima ih bez sake
i sa sakom. Ja sam radje za onu sa sakom, jer
je sjegurnije, da uhvatimo ribu. Preporučiti je,
da se kod abraća sa sakom ne lupa, po uoru

Dražbeni Izrok.

Ovaj C. K. Kotarski Sud, na predlog vlastitela Javne Dobrotvornosti u Šibeniku, zastupane po punomoćniku D. ru Ivanu Krstelju, stavlja na dražbu najam dućana u širokoj ulici u Šibeniku, naznačena čest. zgrd. 153 biće I Z. U. Br. 132 P. O. Šibenik, u listu B. I. uz slijedeće dražbene uvjete:

1. Najmanja mjesečna najmovna cijena je Kr. 40.— ispod te cijene neće se unajmiti nikome dućan.
2. Najam počet će 1. Svibnja 1909.
3. Zakoniti odkaz.
5. Predlagateljica pridržuje sebi pravo udieliti najam nekretnine onom natjecatelju koji će po mijenju uprave Javne Dobrotvornosti učiniti najkorisniju ponudu.
6. Najmovna pogodba, koja će se usljed dražbe sklopiti sa primljenim najboljim nudiocem postignut će obvezne moći za predlagateljicu kad će ista biti odobrena od nadležne Vlasti.
7. Predlagateljica neće biti dužna naknaditi najmpriemu poboljšanje što bi ovaj bio izvršio za vrijeme trajanja najma na najmljenom dobru.
8. Predlagateljica za vrijeme trajanja najma platiće će javne poreze, prireze i ostale terete dok će najmpriamac podnijeti trošak pogodbe.
9. Najmpriamac imat će pravo da uknjiži u javnim knjigama sklopljenu najmovnu poptudu pa će i sam podnijeti trošak skopčan sa uknjižbom.
10. Svak koji će se htjeti natjecati na dražbi morat će položiti jamčevinu od K. 40.— u gotovu novcu ili u našozemskim državnim papirima ili u drugim našozemskim papirima od vrijednosti, u koje se po propisima što o tome vrijede, mogu novci maloljetnika uložiti, u našozemskim papirima od vrijednosti, u knjigami uložnicama kakve našozemske štedionice, kakve našozemske predumne kase. Papiri od vrijednosti računae se po tečaju prediudicnog dana; taj se tečaj ima dokazati od nudioea.
11. Jamčevina ostat će položena do konačnog sklopljenja nagodbe te u slučaju kad ne bi došlo do nagodbe, imat će predlagateljica pravo da se na istoj nadoknadi o pretrpljenoj šteti radi nesklopljene pogodbe primljenog najboljeg nudioea.
12. Lica što učestvuju kao nudioei na dražbi u ime države, kakve države, kakve zemlj. i kakva zavoda što stoji pod državnim ili zemaljskom upravom, oslobođeni su od položajna jamčevine.

Ročište za dražbu, koja će se držati kod ovog c. k. kotarskog suda u sobi br. 19 uriče se za dan 29. travnja 1909. u 9 sati prije podne.

Šibenik, 14. travnja 1909.

C. K. Kotarski sud u Šibeniku odio V.

(M. P.) Bay.

„Šibenska glazba“ udarat će sutra, na mali Uzkrš, u 6 sati po podne na obali pred kavanom Dračar slijedeći program: 1. Korlačnica Ritter v. Henriquez: Blaton; 2. Ouvert. „Slovani“; Titi; 3. Fantazija iz opere „La Traviata“ solo za flügelhorn: Verdi; 4. Valčik „Preko valova“: Rosas; 5. Arja iz opere „Il Dilluvio universale“ solo za Euphonium: Donizetti; 6. Korlačnica.

Na carinarškom uredu od nekog vremena vlada baš na zadovoljivoj stranaka podpun red i sklad u uređovanju, što najbolje dokazuje, da je promjena, što je pred dva mjeseca uzsledila, bila nužna. Hvale nam se, da se na tom uredu postupa sa svakim najljepše, što mora da i bude kod ljudi, koji poznavaju savjestno svoje dužnosti.

Možda napokon da se poštarska vlast odluči na nešto pametna u pogled zanemarenog našeg poštarsko-brzojavnog ureda. Uvjeravaju nas, da će se do mala providiti svim potrebama i nedostacima u tom uredu i da će se tako udovoljiti opravdanim željama pučanstva. Idemo da vidimo, pak učini li se, što se mora, rado čemo to zahvaliti, inače ne čemo sustati da žigošemo ovo stanje, u kojem se taj ured još nalazi uzprkos svim nebrojenim tužbama.

Telefon se još ne namješta, a kada će, to je ono, što se još uvijek u Šibeniku pita.

Porota. Na 15. travnja započelo je prvo porotno zasjedanje. Prva razprava istog dana vodila se proti Marti, ženi Tadora Vukomana, težakinja, 25 godina stara, iz Otišća. Predsjedao je c. k. predsjednik Šilobrić u prisutnosti c. k. zemaljskog savjetnika Graovca, c. k. kotarskog suda dr. Pojana. Obtužbu zastupao je državni odvjetnik O. vit. Marcenjić a obranu dr. Subotić. Ista je tužena radi umorstva počinjeno na vlastitoj svekrvi, koju je usmrtila udarcima debelog suka, ali su ju porotnici priznali krivom običnog ubojstva, i bila je obzirom na nesnosne prilike, kojima je bila podvrgnuta u kući mužjevoljivoj, jer ju je svekrva nemilo zlostavljala, osuđena samo na 1 i pol godine teške tamnice. Branitelj uložio je ništovnu žalbu a tužitelj utok proti blagoj mjeri kazne. — Jučer 16. travnja započela je druga razprava proti Marku i Mati Vujičić iz Razvadja radi obojbojstva. Obranu zastupaju dr. Makale i dr. Krstelj a obtužbu dr. Ucović.

Ratni brod „Najade“ prispio je jutros u našu luku.

Na prikaz. Primili smo sa zahvalnošću slijedeće knjige: „Po ravnim kotarima i krškoj Bukovici“. Napisao Ivan Andrović, II. popunjeno izdanje, Zadar. — „Peristil Dioklećanove palače“, arhitektonske refleksije, napisao Kamilo Tončić, Split.

„Dalmatov“ dopisnik iz Šibenika prikazao se u podpunoj slici, i sad ga možemo i imenovati. Gospar maestro Petar Zuliani spao je toliko nisko, da se ne žaca dati razumjeti svakome, kako je svoje pero stavio u službu plaćeniku, kojog da ostane vjeran i radi svoje koristi, on mora da onako bljuzgavo i bezočno piše u pitanju kuće Zanki, i u svakoj drugoj stvari što se odnosi na javnost, samo da bezrazložno pribada občinskoj upravi na radost i veselje svojih gospodara, kojima je on podpun sličan. — On ne vidi i ne čuje, kako danas cijelo nezavisno građanstvo bez razlike političkog mišljenja odobrava rad občinske uprave, kojemu ne može bit zamjera, jer vodjen uvijek pošteno i najboljom namjerom, da koristi grad. Gosp. Zuliani hoće da tjera mak na konac, on koji bi morao izgledati svačujim milost, kad ne bi još na jednom mjestu odakle mu dolazi pomoć, imao protektora, koji ga podržava. I tamo i amo služba je njemu za plaću, a pošto do načela i vjerenja ne drži ništa, razumljivo je zašto svoje pero tako lako pod kliču dava. „Dalmati“ pak poručujemo, da čemo u svoje vrijeme zač i skrovišta njegovih gospodara na občini Zadarskoj, ali ne bljuzgavim pisanjem a la Zuliani, nego istinitim podatcima.

Gliboder za Betinu. Betinjanci su odavna zamolili, da im pomorska vlada pošalje gliboder za čišćenje morskog dna uz njihovu obalu. Čujemo, da će im gliboder biti poslan kroz kratko vrijeme, netom naime dovrši započetu radnju ua tršćanskoj luci.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlasnik, izdatelji i odgovorni urednik Josip Drežga.

Prodaje se 10—15 vagona kukuruza vrste „Rudmaisa i „Grobmaisa“ uz vrlo jeftinije cijene nego što danas zapada. — Tko želi kupiti neka se obrati uredništvu. — 1—4

bi se dalo izigrati glavnog dioničara Bradanova, on ima 680 dionica, ali samo 136 glasova. Uz dobru razdielbu dade se onih preostalih 320 dionica tako podijeliti, da će polovica ovih dioničara gospodarit domom! Zato je i Milčević počeo prenašati dionice na svoju familiju, pa i Kumičića. E nije Frank uzalud finansijski kapacitet!

Mogućnost generalnoga štrajka u Sarajevu. Cjelokupno radništvo u Sarajevu prieti se generalnim štrajkom, ako poslodavci ne izpune zahtjeve radništva. Krojački, postolarski i pekarski pomoćnici već su obustavili rad.

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda u Istri. Računi velikog plesa, koji je slavenska omladina u Trstu priredila dne 13. februara u korist družbe sv. Ćirila i Metoda — zaključeni su. Iz istih se razabire, da je pomenutoj družbi pripalo od rečenog plesa čistih kr. 6332.97. Lepo!

Glavna skupština ribarskoga društva držaće se u Trstu, u dvorani c. k. Pomorske Vlade, 25. o. m, na 11 sati jutro, sa slijedećim dnevnim redom: 1. Čitanje i odobrenje zapisnika lanjske skupštine; 2. Čitanje i razprava godišnjeg izvještaja; 3. Razprava i odobrenje bilanca god. 1908.; 4. Predzbroj za godinu 1909.; 5. Eventualni prijedlozi; 6. Izbor nove uprave za trogodišnje 1909-1912; 7. Izbor dvaju revizora društvenih računa. Kad dobjemo izvješće reči čemo koju obširnije.

Škandalna afera na Ricci. Magjarske novine donose obširan dopis o škandalnoj aferi, koja se je dogodila na Ricci. Redarstveni činovnik dr. Oto Steindl, koji je uapšen zbog prosvjerenja od 20.000 kruna, prednje je prijatelj autonomnaškog kaponje Rikarda Zanella, inače zagriženog irredentiste, čijom pomoći se je namjeravalo ovu sblaznjivu aferu kod magistrata zabašuriti. Pače htjelo se dati Steindlu sgode, da podbrusi pete i odplivi u Ameriku, ali ga je magjarski državni odvjetnik pravovremeno šćepao i turio u bajbok. Uapšenjem tog finog ptica kompromitirani su i njegovi prijatelji, načelnik Vio i zastupnik Zanella. Autonomnaško glasilo dakako na sve ovo šuti, tim više, što je do nedavna stajalo pod zaštitom „patriote“.

Knjizevnost i umjetnost.

Dinko Šimunović: Mrkodol. Druživo hrvatskih književnika počelo je izdavati „Savremene hrv. pisce“ te je kao prvi svezak izdale pripoviesti mladog pisca Dinka Šimunovića pod naslovom: „Mrkodol“. U ovom su svezku pripoviesti: Mrkodol, Mulika, Duga, Ruidica i Alkar. Knjiga stoji K 2, za članove društva 1 K. Društvo će ove godine izdati još pet knjiga i to od Domjanića, Nehajeva, Turića, Kozarca i Lunačka. Predplata na svih 6 svezaka stoji 9 K, za članove društva i za predplatnike „Savremenika 6 K. Šimunovića je cijela naša kritika prikazala ozbiljnim, vrstnim piscem.

Iz grada i okolice.

Preminuo. Našeg prijatelja, suradnika i nar. zastupnika Dr. Matu Drinkovića zadelsia težka obiteljska žalost. U četvrtak večer umro mu u Jelsi nakon duge i teške bolesti otac Luka. Jučer mu bio lep sprovod. Pokojniku bila laka hrvatska zemlja, a obitelji, našem prijatelju žarkom otacačniku Dr. Mati naše najdublje i najiskrenije sauešće! — Jučer je na „Hrvatskoj Čitaonici“ vijala trobojnica na po stiega u znak žalosti za pok. Lukom Drinkovićem, otcem predsjednika naše „Hrv. Čitaonice“. „Hrvatskom Sokolu“ darovaše da počaste uspomenu pokojnog Luke Drinkovića, oca dr. Mate Drinkovića i to Kruna: Novak Krešimir 5, Karadjole Josip 3, Jadronja Krste 3, Blažević Niko 2, Kulić Vladimir 5, Grinani Ivan 2, braća Protega 4, Zepina Ivo 1, Zjačić Stjepan 1, Sirovica Dinko 2, Rakamarić Zvonimir 1, Matačić Bndre 1, Kovačev Pavao 2, Medić Vjekoslav 1, Bergočević Ivan 4, Pauri Ruđolf 5, Čulić Ante 2, Drežga Josip 2, Delin Finček 2, Dulbić dr. Frane 6, Bulat Hinko 5, Blažević Ante 2, Trlaja Joso 2, Bogić Ante 2, Jakov Pasiini 2, Krstelj dr. Ivo 10. Uprava svima harno zahvaljuje.

Radničkoj zdruzi poklonio je g. dr. G. Bogić K 20, da počasti uspomenu pokojnog Luke Drinkovića. Uprava Zadruga najljepše blagodari.

Prijava u Sokolu. Obznaujuju se ovim članovi sokolske čete, da je za u sriedu dne 21. t. m. j. u 7 i pol sati večer sazvana prijava u društvenoj dvorani. Radi se o važnim sokolskim stvarima, kao što i o ustrojenju mužkog pjevačkog zbora u našem Hiv. Sokolu. Članovi Sokola, a i drugi te bi željeli stupiti u taj zbor, te će se večeri moći da prijave, a oni, koji se te večeri ne prijave, moći će se prijavljivati i kasnije kod sokolskog vodje brata Vladimira Kulića.

viest bilježi i Pfeiferova „Drau“, te kaže da ju donosi sa rezervom, ali ju ne dementira. Ministar Josipović izjavio je „Az Ujsagu“ da mu nije o aboliciji ništa poznato, a kad bi se o tom radilo, on bi to već morao znati, premda nije isklučeno, da će se politika promijeniti i da će o aboliciji biti govora. Josipović je do dao, da će u proces upleteni Srbi morat stupiti na stranu a dati mjesta drugima. S tim u savezu su se stale i po Zagrebu širiti viesti o aboliciji. Dapače se je i iz kruga oko predsjedništva sudbenog stola pripovjedalo da je vladarski akt o aboliciji došao u Zagreb. Predsjednik senata Tarabochia bio je otišao na dopust. Bio je u petak brzojavno pozvan u Zagreb, te je i došao, pa su se obdržavale i dvie sjednice senata. Pronosi se viest, da je Tarabochia radi nekih opetovanih noćnih afera po javnim lokalima stavljen pod disciplinarnu istragu. Mi ovu verziju bilježimo sa rezervom, kao kroničari. Isto se tako govori, da bi predsjedati imao, ako bude i dalje razprave, votant Pavešić. Isto tako bi se imale promijene izvesti i kod drž. odvjetništva. Accurti bi imao postati drž. nadodvjetnik a Košutić doći na sveučilište za profesora. U koliko je na svim tim verzijama istine vidjeti čemo u najskorije vrijeme.

Strossmayerov i Račkijev spomenik. Iz Zagreba pišu, da združeni odbor za Strossmayerov spomenik, kojemu je predsjednik historičar T. Smičiklas, raspolaže sa svotom od 140.000 kr. Određeno je otkriti Strossmayerov spomenik godine 1917. i to prigodom proslave petdesetogodišnjice jugoslavenske akademije, kojom se je prigodom otkrili i spomenik prvom predsjedniku iste, historičaru Račkome, za koji je već sakupljena svota od 30.000 kruna. Ova viest nekako čudno, skoro nevjerovatno zvuči, pak se očekuju razjašnjenja od odbora za Strossmayerov spomenik.

Jedna prieka potreba. Razpravljajuć u članku pod tim naslovom t. j. o pitanju braškog sporazuma izmedju stranaka u našoj domovini, „Hrv. Sloboda“ od 13. t. m. doniela je ove reči: „Drugi razlog, s kojeg nije moguće kod nas dostojanstveno razpravljati o javnim pitanjima jest kinézki zid, koji je podignut izmedju pojedinih stranaka u Hrvatskoj. Ti ljudi ne dolaze nikada skupa, nikada se ne sastaju, a javno razpravljanje po novinama nekako je zagrižljivo. Onaj, koji piše, ne misli kako vriedja, ali onaj, o kojem se piše osjeća i najjanje bodljike. Kad čitamo o sebi napadaje, onda smo osjetljivi, a kad ih uzvrćamo, onda se ne suzdržavamo. Tako nastaju velika neprijateljstva, a iz neprijateljstva se radja svako drugo zlo za samu stvar naroda. Svaka stranka i svaka novina gleda nadmudriti drugu. Mi zaboravljamo da je potrebit dobit izmedju ljudi, kojima je sudjeno, da zajedno žive i zajedno rade o dobru svoje domovine. Toj paklenoj politici suprotstavimo ni politiku bratskoga sporazuma i dogovora svjestni da smo svi jednako odgovorni za javne nedaće našega naroda.“

Samo 25.000 K na dom! Frankovići su nakanili zadužiti „Starčevićev Dom“ za daljnji 50.000 kruna, te zatražili od hipotekarne banke novi zajam za ovu svotu. Doznajemo, da je banka dozvolila samo 25.000 kruna. Interesantno je gledati zapisnik skupštine dioničkog društva „Starčević Dom“, koja je omogućila sklopljenje toga zajma. Samo da bude više glasova dr. Frank dao je prenieti dionice od svog imena na imena čitave svoje familije, žene, mužke i ženke djece! Pravila kažu, da jedan glas imade vlasnik jedne do četiri dionica a svakih daljnjih pet dionica daju jedan glas. Mudri Frank izfabricirao je za to sa svojih šestnaest dionica jedno desetak glasova! To su priprave, kako

in bucalom ni veslima, jer je uprav tada čas, da nam riba pobjegne nadje li i najmanji izlaz. Ako ovakove mreže bacamo ili polažemo na kamenito dno, ne čemo imati koristi, jer nam sva riba pobjegne kroz onaj supljii prostor, što ostaje izmedju olonvice i kamenja. Ribanje sa obracom nije nit najmanje štetno po ribarstvo, jer bilo saka, bilo strana, imaju oko dosta široko tako, da svaka manja riba može da iz njie izmakne.

Mnogi ovom mrežom ribaju i pod svieću noću. U ovom nema nikakova zla, ako se zatvori mali prostor, nu mnogi ribari znadu napraviti tako velike abrace, da zatvore mnogo velike prostore, te tim škode mnogo prolazu plovučie ribe, čega bi se imali svakako čuvati.

S ovog razloga i svjetljenje pod abrac imalo bi se zabraniti na ulazu svih većih naših zaljeva, pošta za lov srdeca i ušća rieka. Osobito svjetljenje i po mjesecu, jer se tim nanaša ogromne štete u obće, a korist dobije samo pojedinae. Ribanje sa abracom razrišeno je ponajviše u Šibeniku i okolici njegovoj.

(Nastavit će se).

Traži se **jedan pekar** za svoj ili gospodarev račun poutde uputiti: jedina pekarna u Promini (Dalmacija).

Najboljom trajnošću odlikuju se četvorine za peći glasovite tvornice Mitscherling u Saskoj, jer nadmašuju sasvim svaku drugu vrst opeka i jer su najradje traženi od svih pekara pod imenom:

„Četvorine Chamotte“ po K 1-10 komad s protegama 28/ 28,5 cm. Ove četvorine podavaju kruhu i dvopeku redovitu vrućinu, te ga ni najmanje ne prigore; uslov, s kojega su najbolje peći na glasu. — Ne pucaju ni pri najnijgijem grijanju ili ohlađenju. — Traju po prilici tri godine makar uz neprestaju radnju. Izključivo skladište za Dalmaciju: 1—25

Tvrđka Faust Inčioistri — Šibenik.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GIVAVNICA K 1.000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrblijuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razeretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednostih papira besplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

24-52

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di Risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada. ....

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležuću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovćuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete. 27-52

STECKENPFERD -- od Ilijanova mlička SAPUN

najblaži sapun za kožu
kao i proti sunčanim pjegama.

Dobiva se svugdje.

9-40

Po sebi funkcionirajući namještaji za podizanje vode iz dubokih vrela

gradi:
najveća slavenska firma u monarhiji
11-30
Antun Kunz
c. k. dvorski dobavljač
Hranice. (Morava).
Cijeni budava i franko.

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa otkazom od 15 dana uz 2 3/4 %
" " " " 15 " " 3 %
" " " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.
(šterlinam) uz uložničke Listove:

sa otkazom od 15 dana uz 2 %
" " " " 30 " " 2 1/2 %
" " " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepost 15.0g Novembra i 10.0g Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uložanja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %

Omara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izdriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solinograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predujme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontirinja (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeđuraje vrijednote proti gubitim žriebanja

27-52

Banca Commerciale Triestina.

Najveći izum. Samo K 5-10

stoji sada pronađena „Nikel-Remontoir“ žepna ura sa znakom „Sistem-Koskopi Patent“, koja ide 36 sati sa kazalcom za časove. — Na minut dobro iduća. — Jamčenje za tri godine. (jedan elegantni lanac i 5 drugih ukrasnih stvari dobiva lupac sata budava). Jedna fina, vrlo liepo izradjenim srebrna ura sa srebrnim lancem samo K 11-10.

U slučaju nezadovoljstva vraća se novac natrag. Naručbe šalju se pouzdećem ili novac unapried.

M. J. Holzer's Wwe. Marie Holzer

tvorničko skladište ura, zlata, srebra, kao i glazbene instrumente.

Krakov, St. Get-udgasse 29, Hochpartere.

Bogato ilustrovani cijeni šalju se budava i franko.

Traže se putnici. 19-20

Hrvati i Hrvatice!

■ pomozite Družbu ■

Sv. Ćirila i Metoda

Hotel Dinara

Šibenik kod mjestnog kazališta

- obskrbljen je izvrsnom kuhinjom
- udobnim i zdravim sobama i svim
- ostalim mogućim komfortima. . . .
- CIENE VRLIO UMJERENE. . . . .

Preporučuje se Jvanica ud. Podig.

51-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinski trg, Berislavićeva ulica br. 2. . . . .
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sliedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liećničke pregledbe.
3. Pućka osiguranja na male glavnice bez liećničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: . . . . . K 1,410,816.28
Od toga jamćevne zaklade: . . . . . K 1,000,000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: . . . . . K 820,000.00
Izplaćene odštete: . . . . . K 2,619,582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356. . . . .

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 27-52

Oglašujte

„Hrvat. Rieći“.

THIERYOV BALSAM

jedini i pravi sa zelenom opaticom kao zaštitnom markom. Djeluje sigurno proti grćevima želućca, nadimanju, kašljivosti, ljutini, nazebi, prsnim bolima, promuklosti, irganju u udima itd. Izvana uporabljen za čišćenje rana i utaženje bolova.

12/2 ili 6/1 ili jedna flaša za obitelj 5 kruna.

Thieryoova stolistna mast za rane

Sigurno djelujuće domaće pomoćno sredstvo za čirove, abcese, rane, ozlede, opekline svake vrsti. — 2 doze K 3-60.

Dobiva se kod: ljekarne k angjeļu Ćvaru A. THIERYA u Pregradi kod Roića (kiselo vrelo).

Opomena: Svaki koji naručuje i prodaje drugi patvoreni balzam bez moje zaštitne marke — Opaticke — ili surugate izlaže se zapljeni falsifikata i spram §. 23. i 25. kaznenog zakona zatvora od godine dana ili globe od 4000 kruna.

Zaliha u većini ljekarna. — Prodaja en gross kod drogijera. U zalihi kod drogijera ljekarnika NIKOLE RATKOVIĆA i J. BUĆANA ljekarnika u SPLITU.

6-13